

P. G. Maxwell-Stuart

CRONICA

PAPIILOR

DOMNIILE PAPAIE
DE LA SF. PETRU PÎNĂ ÎN PREZENT

CU 317 ILUSTRĂȚII
112 COLOR

enciclopedia rao

Nota autorului

Mulțumesc tuturor celor care m-au sprijinit în pregătirea și realizarea acestei cărți.

(Pagina 1) Cheile Sf. Petru, sigiliu imprimat pe cărămizile folosite la zidirea Sfintei Porți de la bazilica Sf. Petru în 1750.

(Frontispiciu) Hristos înmînîndu-i cheile lui Sf. Petru, cea mai veche pictură de Perugino păstrată (cca 1482). Este a cincea frescă de pe peretele nordic al Capelei Sixtine, una dintre puținele lucrări originale, mare parte fiind distruse pentru a face loc *Judecății de Apoi* a lui Michelangelo.

P.G. Maxwell-Stuart
Chronicle of the Popes
© 1997, 2006 Thames&Hudson Ltd, Londra

Grupul Editorial RAO
str. Turda nr. 117-119, sector 1, București
e-mail: office@raobooks.com
www.rao.ro; www.raobooks.com

P.G. Maxwell-Stuart
Cronica papilor
© Enciclopedia RAO 2006,
pentru versiunea în limba română

Traducere din limba engleză
CARMEN ION

Orice reproducere sau preluare parțială sau integrală, prin orice mijloc, a acestui text și/sau a iconografiei cuprinse în lucrarea de față este strict interzisă, acestea fiind proprietatea exclusivă a editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Stuart, Maxwell

Cronica papilor / P.G. Maxwell-Stuart;
trad.: Carmen Ion.-București: Enciclopedia
RAO, 2006
Index

ISBN 978-973-717-131-3

I. Ion, Carmen (trad.)
282

ISBN 978-973-717-131-3

CUPRINS

pag. 6–9

Prefață:**Fetele multiple ale papalității**

pp. 8–9 Harta Europei în momentul de vîrf al papalității
Lista zilelor de sărbătoare ale papilor canonizați și beatificați și ale antipapilor

pag. 10–51

ASCENSIUNEA PAPALITĂȚII

64/68-604

*Întemeierea instituției papale, primele sale încercări de a ajunge
la o înțelegere cu statul politic și creșterea influenței papale*

pag. 16 Excavarea mormîntului Sf. Petru

pag. 27 Constantin și bătălia de pe Podul Milvius

pag. 52–81

LUPTA DINTRE RĂSĂRIT ȘI APUS.

SFÎRȘITUL LUMII

606-1054

*Papii luptă să se elibereze de sub controlul împăraților
din Răsărit și din Apus; au loc rupturi repetate între
Bisericele de Răsărit și de Apus; lupta împotriva ereticilor;
încurajarea educației*

pag. 56 Islamul

pag. 66-67 Carol cel Mare și Imperiul Carolingian

pag. 77 Mileniul I

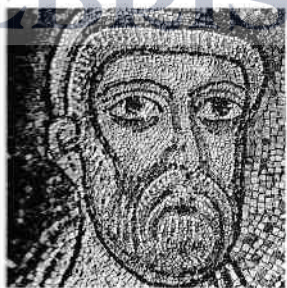
pag. 82–153

CRUCIADE ȘI EXILURI

1055-1492

*Unul după altul, papii încearcă să mobilizeze Europa pentru
eliberarea Ierusalimului de sub musulmani; papii se mută*

*de la Roma la Avignon; scandalul papilor simultani;
refacerea și întărirea autorității papale*

Sf. Petru

pag. 106-107 Cruciadele

pag. 110 Franciscanii

pag. 111 Dominicani

pag. 136-137 Palatele papilor din Avignon

pag. 141 Antipapii și Marea Schismă

pag. 154-207

DE LA GLORIE LA DECĂDERE

1492-1769

*Papii Renașterii: patroni ai artelor, constructori, războinici;
cum au făcut papii față provocării Reformei protestante;
Contrareforma; scăderea puterii politice într-o Europă frământată*

Inocențiu III

pag. 158-159 Copiii și iubitele lui Alexandru VI

pag. 170-171 Noua bazilică Sf. Petru

pag. 174 Martin Luther și Reforma

pag. 188 Contrareforma

pag. 208-240

CERCUL SE ÎNCHIDE

1769 – prezent

*Papalitatea supraviețuiește lui Napoleon, celor două războaie mondiale
și comunismului; Ioan XXIII și Conciliul Vatican II; pontificatul polonez*

Clement IX

pag. 213 Napoleon și papalitatea

pag. 241-242

Bibliografie selectivă

pag. 243

Credite fotografice și surse citate

Pius VII

pag. 244-248

Indice

LIBRIS

Sf. Petru
a murit între sfârșitul
anului 64 și jumătatea
anului 68

Lin
cca 66-cca 78

Anaclet
cca 79-cca 91

Clement I
cca 91-cca 101

Evarist
cca 100-cca 109

Alexandru I
cca 109-cca 116

Sixt I
cca 116-cca 125

Telesfor
cca 125-cca 136

Hygin
cca 138-cca 142

Pius I
cca 142-cca 155

Anicet
cca 155-cca 166

Soter
cca 166-cca 174

Eleuteriu
cca 174-cca 189

Victor I
cca 189-198

Zefirin
cca 198/9-217

Calixt I
217-222

Urban I
222-230

We know

Pontian

230-235

Anteriu

235-236

Fabian

236-250

Corneliu

251-253

Lucius I

253-254

Ștefan I

254-257

Sixt II

257-258

Dionisiu

260-268

Felix I

269-274

Eutichie

275-283

Gaius

283-296

Marcelin

296-304

Marcel I

cca 306-cca 308/9

Eusebiu

cca 310

Miltiade

311-314

Silvestru I

314-335

Marcu

336

Iuliu I

337-352

Liberiu

352-366

Damas I

366-384

Siriciu

384-399

Anastasia I

399-401

Inocențiu I

401-417

Zosim

417-418

Bonifaciu I

418-422

Celestin I

422-432

Sixt III

432-440

Leon I

440-461

Ilarie

461-468

Simpliciu

468-483

Felix III (II)

483-492

Ghelasie I

492-496

Anastasia II

496-498

Simachus

498-514

Hormisdas

514-523

Ioan I

523-526

Felix IV (III)

526-530

Bonifaciu II

530-532

Ioan II

533-535

Agapet I

535-536

Silveriu

536-537

Vigiliu

537-555

Pelagius I

556-561

Ioan III

561-574

Benedict I

575-579

Pelagius II

579-590

Grigore I

590-604

date aproximative

date

incerte

Sf. Petre

Lin

Anaclet

Clement I

Evarist

Alexandru I

Sixt I

Telesfor

Hygin

Pius I

Anicet

Soter

Eleuteriu

Victor I

Zefirin

Calixt I

Urban I

Pontian

Anteriu

Fabian

Corneliu

Lucius I

Ștefan I

Sixt II

Dionisiu

Felix I

Eutichie

Gaius

Marcelin

Marcel I

Eusebiu

ASCENSIUNEA PAPALITĂȚII

50

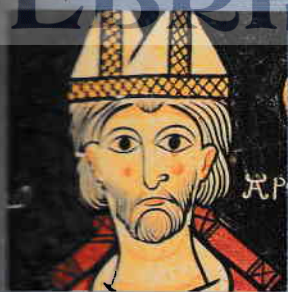
100

150

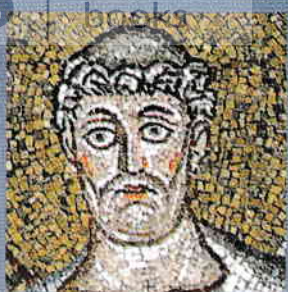
200

250

300

Sf. Petru

Sixt I

Damas I

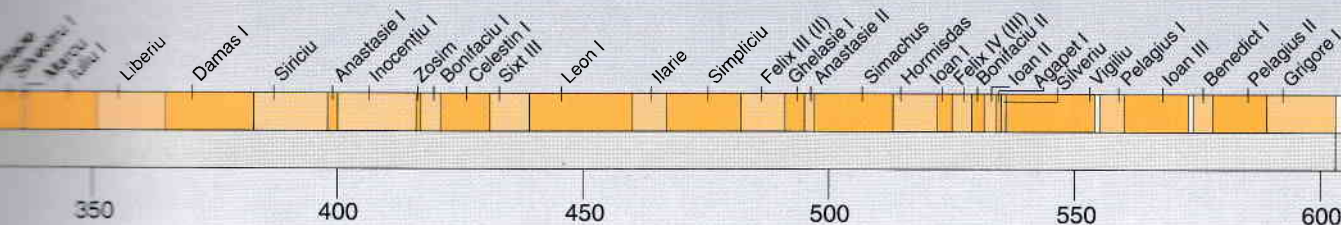
Grigore I

ASCENSIUNEA PAPALITĂȚII

64/68-604

Istoria papalității începe printr-o discuție dintre Isus și Petru. În vremea lui Isus, Petru a fost un personaj important, iar după răstignirea lui Isus rolul său conducător a fost recunoscut în măsură tot mai mare. Toți cei care i-au urmat au încercat să-l imite și să-și asume poziția pe care Petru a avut-o la începuturile creștinismului. Principala preocupare a noii Biserici era să supraviețuiască, făcând față indiferenței și ostilității Statului Roman. Toți succesorii lui Petru – „episcopii Romei” – au fost obligați să conviețuiască cu puterea seculară, afirmându-și totodată supremația asupra celorlalte figuri ale Bisericii aflate în plină afirmare. Stabilind centrul puterii la Roma, capitala puterii seculare și locul morții lui Petru, Biserica a făcut din episcopul Romei, sau „papa” cum avea să fie cunoscut mai târziu, un personaj politic și, în oarece măsură, un domnitor laic.

Când Imperiul Roman s-a divizat în cel de Apus și cel de Răsărit, ambele având ca religie oficială creștinismul, numai papa, care își revendica supremația asupra întregii Biserici, putea fi liantul în această lume nouă. Sub papa Leon I (440-461), în Imperiul Roman de Apus, împăratul a recunoscut supremația papei asupra tuturor episcopilor. Succesorii lui Leon au trebuit să lupte pentru a-și păstra poziția pînă cînd, odată cu Grigore I (590-604), unul dintre marii papi ai începuturilor Bisericii creștine, papalitatea și-a recăpătat puterea și prestigiul.

Sf. Petru

a murit între sfârșitul anului 64 și jumătatea anului 68

Sculptură în piatră, din secolul XII, de la abația din Cluny, înfățișându-l pe Sf. Petru purtând simbolul său – cheile împărăției cerurilor. Cheile au fost dintotdeauna un însemn al puterii spirituale sau supranaturale, iar purtătorul lor, chezaș al vieții de apoi. Înainte de a muri, Isus l-a desemnat pe Petru conducător al apostolilor, cerându-i să-i continue lucrarea, după cum arată acest fragment din Evanghelia după Ioan: „Așadar, după ce au prânzit, a zis Isus lui Simon-Petru: Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu mai mult decât aceștia? El l-a răspuns: Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc. Zis-a lui: Paște mielușei Mei.“

SF. PETRU

Născut în

Cca 4 î. Hr. în Betsaida, lângă Marea Galileei

Activitate anterioară

Pescar, alături de fratele său, Andrei, și de fiul lui, Zevedeu, Ioan și Iacov. Toți patru aveau să devină discipoli ai lui Isus

Statut social

Căsătorit; potrivit unei legende neconfirmate, a avut o fiică, Petronilla

Educație

Puțină sau deloc. În

Faptele Apostolilor

(4.13), din surse aparent ostile, Petru este descris ca „om fără carte și simplu“

Moarte

Martinizat, posibil în anul 64, după ce creștinii au fost învinovați pentru incendierea Romei, sau în 68, în haosul creat de sinuciderea lui Nero; conform tradiției, a fost crucificat cu picioarele în sus, ca act de umilire supremă

Îeșind pe poartă [Petru], Îl văzu pe Domnul intrând în Roma, și văzîndu-L îi zise: Doamne, unde Te duci? Și Domnul îi zise: Merg la Roma să fiu răstignit. Iar Petru Îi zise: Doamne, vei fi din nou răstignit? El îi spuse: Da, Petru, voi fi din nou răstignit. Iar Petru își reveni în simțiri; și Îl văzu pe Domnul suindu-Se la cer. Apoi se întoarse la Roma, bucurîndu-se și aducînd laude Domnului, căci El spuse: Sunt răstignit pentru că Petru va fi răstignit.

Faptele lui Petru, 35

Sf. Petru este un personaj important în istoria Bisericii creștine. Figură proeminentă în rîndul discipolilor lui Isus, s-a bucurat în timpul vieții acestuia de o atenție specială. Se pare că era un bărbat încăpăținat și emotiv, dar, odată cu dispariția lui Isus, și-a dovedit marea credință și curajul. La începuturile creștinismului, a fost în fruntea celor care propovăduiau, răspîndind cuvîntul Domnului în Levant și dincolo de acesta. Arestat împreună cu alții și adus în fața autorităților religioase, s-a apărat cu succes, iar reputația sa de vîndecător era atît de mare, încît bolnavii erau cărați pe targă și așezați pe pămînt în fața lui Petru pentru ca umbra sa să-i tămăduiască.

Isus își începe misiunea, alegîndu-l pe Petru conducător al celor 12apostoliziceze

Răstignirea lui Isus; Petru este recunoscut drept cap al Bisericii

Pavel se convertește la creștinism

Petru îl întîlneste pe Pavel în Ierusalim

Irod Agrippa îl arestează pe Petru, care scapă miraculos din temniță

Împăratul Claudiu îi alungă pe creștinii din Roma; Petru prezidează Conciliul de la Ierusalim

Petru se stabilește la Roma (cca 56)

Petru este martirizat fie în 64, în timpul persecuțiilor lui Nero, fie în 68, după moartea lui Nero; devine papa

...văzându-l, L-au dus și L-au băgat în
...arhiereului. Iar Petru îl urma de
...Și o slujnică, văzându-l șezând la
...a zis: Și acesta era cu El. Iar el s-a
...lat, zicând: Femeie, nu-L cunosc...
...Și lată, încă vorbind el, a cîntat
...Și întorcîndu-se, Domnul a privit
...Petru... Și ieșind afară, Petru a plîns
...mar.

Luca 22.54-62

Oasele găsite în mormîntul de sub bazilica Sf. Petru (vezi pag. 16) sînt ale unui bărbat de aproape 70 de ani. Dacă aparțin într-adevăr lui Petru înseamnă că acesta era cam de aceeași vîrstă cu Isus. Pe de altă parte, dacă teoriile privind nașterea lui Isus în anul 7 sau 5 î. Hr. sînt corecte, Petru era ceva mai tînăr decît Isus. Provenea din Betsaida, un oraș de pe țărmul nordic al Mării Galileei, nu departe de rîul Iordan, al cărui nume semnifică „casa pescuitului“ sau „casa pescarilor“. Tatăl său se numea Iona, iar el, Simion sau Simon, pînă cînd Isus i-a schimbat numele în „Petru“. Își cîștiga existența ca pescar împreună cu fratele său, Andrei, și fiii lui, Zevedeu, Iacov și Ioan.

În momentul în care Isus și-a început misiunea, Petru se căsătorise și locuia în Capernaum, în casa soacrei sale. Devenit discipol al lui Isus, a călătorit cu acesta, ajungînd figura proeminentă în rîndul celor doisprezece apostoli, o poziție cîștigată atunci cînd, după Matei (16.13-20), Isus și-a întrebat discipolii cine credeau ei că este, iar Simon a răspuns: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel viu“. Răspunsul lui Isus a străbătut veacurile, stînd la baza tuturor pretențiilor de supremație papală ce aveau să urmeze: „Și Eu îți zic ție că tu ești Petru [în grecește, *piatră*] și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pămînt va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pămînt va fi dezlegat și în ceruri“.

De acum înainte, în ciuda firii sale impulsive, Petru va fi conducătorul discipolilor tot mai numeroși, pe care Isus îi va încredința de trei ori grijii sale. Petru a intrat primul în mormîntul gol, primul căruia Isus i s-a arătat după Înviere și cel dintîi dintre apostoli care a înfăptuit o vindecare miraculoasă. Petru a explicat mulțimii semnificația Rusaliilor, a susținut alegerea lui Matei în locul lui Iuda și i-a judecat pe Anania și pe Safira, care încercaseră să înșele Biserica. Inimos, ascuțit la limbă și impulsiv, dar profund credincios, Petru avea har. Pe cînd Biserica se lupta să se ridice pe propriile picioare, Petru a călătorit mult, propovăduind, convertind, vindecînd bolnavii, înviind morții și slujind comunitățile creștine novice din tot Levantul de nord. Totuși, relatările despre călătoriile sale sînt destul de vagi. În anul 43, a fost arestat de regele Irod Agrippa și a scăpat din temniță în mod miraculos. În 49, a prezidat Conciliul de la Ierusalim care a decis că păgînii se pot alătura Bisericii fără a fi supuși tuturor rigorilor legilor iudaice. După care, se pare că s-a îndreptat spre Antiohia, care îl consideră în mod tradițional primul său episcop.

Pînă la urmă, Petru a plecat spre Roma. Deși perioada nu este descrisă în Noul Testament, primii scriitori creștini afirmă că el ar fi lucrat și trăit aici, iar istoricul Eusebiu (cca 260-cca 340) afirma că ar fi fost executat în timpul domniei lui Nero (54-68). Probabil că a

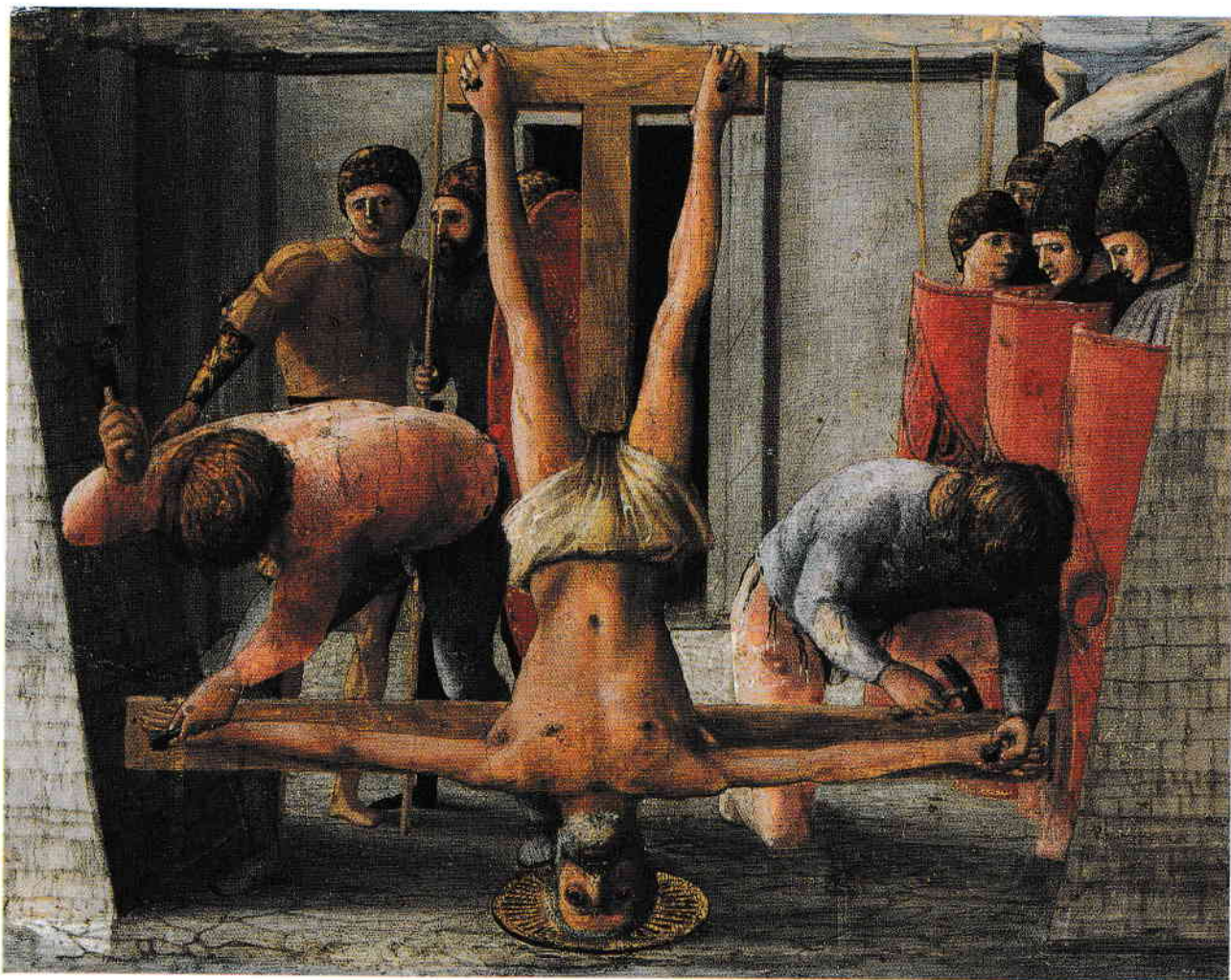

Legenda spune că, pe cînd Petru părăsea
Roma, ca urmare a persecuțiilor lui
Nero, s-a întîlnit pe Via Appia cu
Hristos, care mergea în direcția opusă.
„Unde mergi, Doamne?“, a întrebat el.
„Spre Roma, pentru a fi din nou
răstîgnit“, i s-a răspuns. La care Petru
s-a întors, fiind răstîgnit. La biserica San
Sebastiano de lingă locul întîlnirii se
piatră și acum urmele pașilor lui Isus
impreună cu o piatră. (Sus) Domine,
quo radeis?, pictură de Caracci (National
Gallery, Londra).

Martiriul Sf. Petru de Masaccio (1426), panou pictat ilustrând legenda crucificării lui Petru cu picioarele în sus. Cealaltă jumătate a panoului înfățișează decapitarea lui Ioan Botezătorul (Staatliche Museum, Berlin). În antichitate, răstignirea era o modalitate comună de execuție, cel crucificat murind lent. Legea iudaică, de exemplu, pleca de la premisa că cel executat astfel avea suficient timp pentru a fi răscumpărat de o matroană bogată sau pentru a divorța. Se credea că acele cuie recuperate de pe cruce aveau puteri terapeutice.

murit în timpul persecuției creștinilor din anul 64, după marele incendiu care a distrus trei dintre cele paisprezece cartiere ale capitalei, făcând stricăciuni în alte șapte, și pentru care creștinii au fost făcuți răspunzători, pe drept sau nu. Cu mult înainte, Isus profetise că Petru avea să fie crucificat (*Ioan*, 21.18). Legenda potrivit căreia ar fi cerut el însuși să fie răstignit cu picioarele în sus (posibil pentru a evita comparații invidioase cu Isus) se trage de la teologul alexandrin Origene (cca 184-cca 253) și ar putea fi adevărată, spre deosebire de cea relatată de scrierile apocrife *Faptele lui Petru* din secolul II, ce pune execuția sa pe seama faptului că le-ar fi convins pe concubinele prefectului Agrippa să-l părăsească, rămânând caste.

Aceleași (scrieri apocrife) *Fapte* relatează cum Marcel, un roman de seamă convertit, i-a dat jos trupul de pe cruce, spălându-l în lapte și vin și îngropându-l într-un sicriu de marmură plin cu mastic (un fel de rășină), aloe și miere din Atica.

TRADIS

We know
books

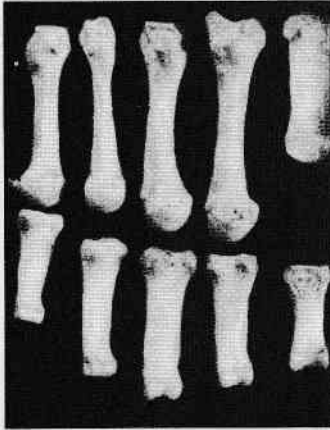
atalan pictat din secolul XII
du-l pe Petru purtînd mitra.
devenit simbolul oficial al
lor creștini sub împăratul
tin I (cel Mare). Cele trei degete
în semn de binecuvîntare
tă Sfînta Treime.

Se relatează cum, după 20 de ani, Anaclet, al treilea papă, a înălțat un altar memorial peste mormînt. Astfel începe o istorie tulbure de descoperiri arheologice, ce avea să culmineze cu anunțul făcut de papa Paul VI și reîngroparea unui schelet uman sub bazilica Sf. Petru (vezi pag. 16).

EXCAVAREA MORMÎNTULUI SF. PETRU

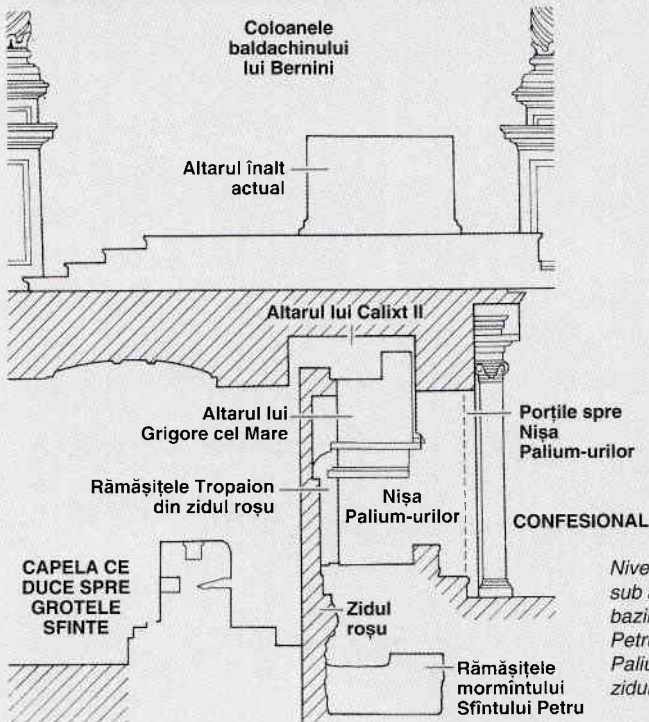
Pe 22 august 1949, în *New York Times* a apărut un articol ce anunța descoperirea osemintelor Sfântului Petru sub altarul din bazilică, acestea fiind puse sub păstrare de papa Pius XII. După 19 ani, pe 26 iunie 1968, papa Paul VI a anunțat că fuseseră identificate rămășițele Sfântului Petru și, a doua zi, a oficiat slujba prin care acestea au fost amplasate în vechiul lor loc de odihnă. Cele două seturi de oase nu erau însă aceleași. Primul era un amestec de oase de animale domestice și de oase umane, două bărbătești și unul de femeie. Al doilea set, descoperit în altă parte, dar tot pe locul

considerat a fi mormântul lui Petru, aparținea unui bărbat din secolul I d. Hr.

Înmormântarea papei Pius XI din 1939 declanșase aceste investigații arheologice în zona aflată în spatele altarului înalt din

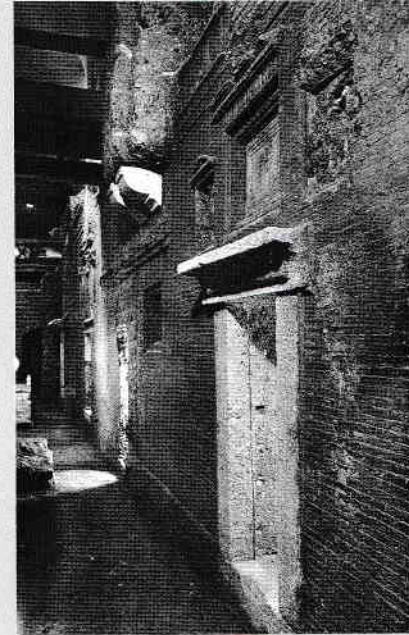
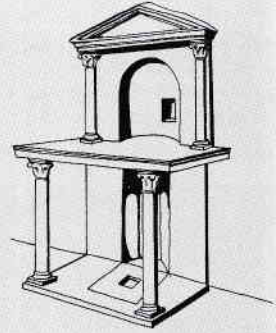
Oasele mâinii stîngi ale scheletului identificat, dar nu irefutabil, ca aparținînd Sfîntului Petru. Se păstrează circa jumătate din schelet.

bazilica Sf. Petru. În timpul modificărilor făcute la cripta cunoscută sub denumirea de „Grotele Sfinte”, s-au descoperit morminte ce formau un cimitir antic, precum și un complex cu ziduri roșii, ce s-a dovedit a fi parte a edificiului ce adăpostea mormântul Sfântului Petru. În zid fusese încorporată în jurul anului 150 d. Hr. o

structură gen baldachin – *Tropaion (dreapta)* – ce marca locul în care se credea că fusese îngropat Petru. Lîngă acest complex, arheologii au descoperit un zid acoperit cu inscripții, multe referitoare la Petru. Era de-acum clar că primii pelerini scrijeliseră rugăciuni și simboluri religioase cît mai aproape de locul sfînt.

Cea mai interesantă descoperire s-a făcut într-o nișă din zidul roșu – oasele unui bărbat solid din secolul I d. Hr., de circa 65 de ani, învelite în pînză purpurie și brodate cu fir de aur. Deși Vaticanul a rămas circumspect în declarații, se pare că, într-adevăr, acestea sînt rămășițele apostolului Petru.

Sub bazilica actuală, arheologii au scos la iveală un cimitir antic. Inițial, multe morminte se aflau de o parte și de alta a unui drum ce ducea de-a lungul văii. Sub lespezea mormîntului Sfîntului Petru mai există și acum părți din această „stradă”, după cum se vede în imagine.

Nivelurile aflate imediat sub altarul înalt actual al bazilicii. Mormîntul Sfîntului Petru se afla sub Nișa Palium-urilor, în fundațiile zidului roșu.

Lin

cca 66–cca 78

Anaclet

cca 79–cca 91

Clement I

cca 91–cca 101

Evarist

cca 100–cca 109

Alexandru I

cca 109–cca 116

Sixt I

cca 116–cca 125

Telesfor

cca 125–cca 136

Hygin

cca 138–cca 142

Pius I

cca 142–cca 155

Anicet

cca 155–cca 166

Soter

cca 166–cca 174

Eleuteriu

cca 174–189

PAPI

LIN	EVARIST
Origine	Origine
Italiană ?	Greacă ?
Ales papă în	Ales papă în
cca 66	cca 101
Mort în	Mort în
cca 78, la Roma	cca 109
Durata pontificatului	Durata pontificatului
cca 11 ani	cca 8 ani
ANACLET	ALEXANDRU I
Origine	Origine
Greacă ?	Italian, din Roma ?
Ales papă în	Ales papă în
cca 79	cca 109
Mort în	Mort în
cca 91, la Roma	cca 116
Durata pontificatului	Durata pontificatului
cca 12 ani	cca 7 ani
CLEMENT I	SIXT I
Origine	Origine
Italian, din Roma ?	Italian, din Roma ?
Ales papă în	Ales papă în
cca 91	cca 116
Mort în	Mort în
cca 101	cca 125
Durata pontificatului	Durata pontificatului
cca 10 ani	cca 9 ani

Din ordinul Apostolului [Petru], el [papa Anicet] a interzis clerului să poarte părul lung.

Liber Pontificalis

Urmează o serie de papi mai mult sau mai puțin importanți, toți din Roma, despre care se știu puține, în afara unor legende pioase. Toți au fost canonizați.

Se pare că **Lin** (cca 66-cca 78) a fost numit papă de comun acord de către Petru și Pavel și, dacă datele istorice sînt cît de cît corecte, era suveran pontif în anul 70, cînd Ierusalimul a fost distrus de Titus în august și cînd armate întregi de prizonieri au fost trimise la Roma pentru a înălța noul și mărețul amfiteatru al Flavienilor (Colosseumul). I-a urmat **Anaclet** (cca 79-cca 91), grec după nume, probabil un fost sclav. Legende neconfirmate susțin că ar fi fost martirizat pentru credința sa, ca și Lin. Se spune că succesorul său, **Clement I** (cca 91-cca 101), ar fi fost uns de Sf. Petru, fiind un fel de arhiepiscop intermediar între Lin și Anaclet. Faptul că ar fi fost vărul împăratului Domițian, martirizat pentru convertirea la creștinism, este doar o poveste. În schimb, este

(date aproximative)
Petru moare;
Lin devine papă

Ierusalimul este
distrus de romani

Anaclet devine papă

Clement I devine papă

Evarist devine papă
(date neconfirmate)

60

70

80

90

100

PAPI

TELEFOR

Origine
Greacă ?
Ales papă în
cca 125
Mort în
cca 136,
martir
Durata pontificatului
cca 11 ani

HYGIN

Origine
Greacă ?
Activitate anterioară
Filozof
Ales papă în
cca 138
Mort în
cca 142
Durata pontificatului
cca 4 ani

PIUS I

Origine
Italian, din
Aquilaia ?
Ales papă în
cca 142
Mort în
cca 155
Durata pontificatului
cca 13 ani

ANICET

Origine
Sirian din
Emesa ?
Ales papă în
cca 156
Mort în
cca 166
Durata pontificatului
cca 11 ani

SOTER

Origine
Italian, din
Campania ?
Ales papă în
cca 166
Mort în
cca 174
Durata pontificatului
cca 8 ani

ELEUTERIU

Origine
Grec, din Epir ?
Activitate anterioară
Diacon
Ales papă în
cca 174
Mort în
189
Durata pontificatului
cca 15 ani

posibil ca biserica San Clemente din Roma să fi fost ridicată pe locul casei sale.

Din diversele lucrări ce i-au fost atribuite, doar una pare a fi autentică, *Epistola către Corintieni*, scrisă ca urmare a unor dispute apărute în comunitatea creștină din Corint. Se pare că operele ce au fost puse pe seama sa mai târziu, ca și legenda despre martiriul său s-au datorat prestigiului dobândit de acest papă la începuturile creștinătății.

Urmează **Evarist** (cca 100-cca 109), al cărui nume înseamnă în greacă „plăcut“ sau „acceptabil“, total obscurul **Alexandru I** (cca 109-cca 116), și **Sixt** (cca 116-cca 125), care pare să fi fost numit așa fiind al șaselea papă după Sf. Petru. Dacă îl considerăm însă pe Petru drept primul papă, numele nu mai are semnificație, și nici rezonanța sa greacă, o tradiție papală la acel moment, nu se explică. Totuși, o altă variantă a numelui „Sixtus“ este „Xystus“, care înseamnă „ras“ în greacă, iar epitetul ar putea indica o trăsătură personală, căci Sixtus a trăit pe vremea împăratului Hadrian care, după o lungă perioadă în care obrajii rași reprezentau regula, a readus barba la modă. Și **Telesfor** (cca 125-cca 136) este un nume grecesc și înseamnă „a culege roadele“ sau „a-și atinge scopul“. Între domnia sa și cea a lui **Hygin** (cca 138-cca 142) pare să existe un gol de doi ani, dar datările acestei perioade sînt toate conjuncturale. Hyginus înseamnă „zdrăvan, solid, sănătos“. Teologul catolic Irineu relatează că, pe vremea lui Hygin, a sosit la Roma ereticul Valentin, cel mai important

Frescă din secolul XI de la biserica San Clemente din Roma, construită, se pare, pe locul casei papei Clement I.

Alexandru I devine
papă

Sixt I devine papă

Teosfor devine papă

Hygin devine papă

Valentin – conducător al
Gnosticilor – sosese la Roma

Pius I devine papă

Pius îl alungă pe Marcion
pentru predica eretică

Anicet devine papă

LIBRIS

NUMELE PAPALE

De ce atât de mulți dintre primii papi au purtat nume grecești? Este puțin probabil ca toți să fi fost greci, iar *Liber Pontificalis* – o colecție de biografii compilate pentru a crește prestigiul papal, prima datînd din veacul VI – menționează că șapte dintre primii papi erau romani sau italieni și unul, sirian. Este posibil ca papii să-și fi schimbat numele cu epetete grecești în memoria Sfîntului Petru, căruia Isus i-a dat un nou nume, grecesc. Această tradiție, dacă despre aceasta este vorba, nu s-a sfîrșit odată cu Eleuteriu. Găsim nume „grecești” de papi pînă în Evul Mediu, deși, cu cît ne îndepărtăm de Petru, cu atît alegerea limbii pare mai puțin semnificativă.

We know
book

Mozaic din secolul VI de la Sant' Apollinare Nuovo din Ravenna, înfățișîndu-l pe papa Sixt I purtînd coroana martiriului. Potrivit *Liber Pontificalis*, Sixt a decretat că doar clerul avea voie să atingă vasele sacre în timpul slujbei.

BEATUS	PETRUS
WATSONE	ANTIOCHENUS
LEONIS	ITALIS
LEONIS	ROMANUS
CLAUDIS	GRECUS
ANICETIS	GRECUS
CUCURTIS	GRECUS
ALEXANDIS	ROMANUS
XISTIS I	ROMANUS
THEOPHILIS	GRECUS
PIIS	GRECUS
PIIS	ITALIS
ANICETIS	ROMANUS
SABINIS	COMPAGNIS
CLAUDIS	GRECUS
VICTORIS	ROMANUS
ZEPHARIS	ROMANUS
CALISTIS	ROMANUS
URBANIS	ROMANUS
POMPEIANIS	ROMANUS
ANDREAS	GRECUS
STEFANIS	ROMANUS
ELIAS	ROMANUS
SIXTIS	ROMANUS
DAVIDIS	GRECUS
	POSTUMIANUS

Lista papilor din *Liber Pontificalis* scrisă la St. Amand, cca 800 (Biblioteca Universității din Leiden).

conducător al unei grupări de gnostici – oameni care pretindeau că dețin cunoașterea superioară a lucrurilor spirituale și care, deși se considerau membri ai Bisericii, venerau o Zeiță Mamă și recunoșteau o ierarhie complexă a cerurilor și puterilor angelice. În cadrul acestui sistem, Hristos era un mîntuitor, dar nu unul recognoscibil prin teologia creștină tradițională. Valentin dorea să rămînă în rîndurile Bisericii, dar, deloc surprinzător, a fost nevoit să o părăsească. S-a stabilit însă în Roma, un ghimpe în coasta lui Hygin și a celor doi papi care vor urma.

Sucesorul lui Hygin a fost **Pius I** (cca 142-cca 155), al cărui nume în latină înseamnă „îndatoritor”. Este de mirare că acesta este doar al doilea nume latinesc din lista primilor 12 papi și este posibil ca Pius să-l fi ales deoarece a devenit suveran pontif în timpul împăratului Antoninus (138-161), poreclit „Pius” în semn de respect. Domnia papei Pius nu a fost la fel de liniștită ca aceea a împăratului. A trebuit să-i facă față nu numai lui Valentin, ci și lui Cerdo – un predicator eretic sirian care susținea că există doi dumnezei egali între ei, cel bun fiind tatăl lui Isus, și celălalt rău – ca și lui Marcion, care considera că Biserica nu trebuia să acorde atenție Vechiului Testament (și unei bune părți din cel Nou) și că Isus nu era Mesia cel prevestit de proorocii evrei. Lui **Anicet** (cca 155-cca 166) – în grecește, numele înseamnă „cel neînvins” – i-a urmat **Soter** (cca 166-cca 174), al cărui nume grecesc semnifică „eliberator” sau „păstrător”.

Soter devine papă

Montanus declanșează mișcarea montanistă în Frigia

Eleuteriu devine papă

Împăratul Marc Aureliu ordonă executia creștinilor în Lyon și Vienne

Cronicarii bisericesti Tertulian și Irineu scriu în aceasta perioada

Moare Eleuteriu; Victor I papă

Zefirin devine papă